	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 1 от 7 стр.

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН

ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ”

ОДОБРЯВАМ:
Декан на ФОЗ
(Проф. д-р С. Янкуловска, д.м.н.)

ВЛИЗА В СИЛА
ОТ УЧЕБНАТА 2019/2020 Г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО В УЧИЛИЩАТА”

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН
“БАКАЛАВЪР”

СПЕЦИАЛНОСТ:
“ОПАЗВАНЕ И КОНТРОЛ НА ОБЩЕСТВЕНОТО ЗДРАВЕ”

ЗАДОЧНО (ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ)

ПЛЕВЕН

2020 г.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
		Издание: П
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 2 от 7 стр.

По учебен план на МУ - Плевен - избираема

Учебен семестър: Четвърти

Хорариум: 15 часа лекции

Брой кредити: 2

Преподаватели:

Доц. д-р Стела Георгиева, д.м. Учебен корпус, стая 321, тел. 064 884 295

1. АНОТАЦИЯ:

Преподаването по дисциплината „Промоция на здравето в училищата“ има за *цел* да задълбочи специфичните познания на студентите за Глобалната инициатива на Световната здравна организация за създаване на здравословна училищна среда и концептуалния модел „Училище за здраве“.

Програмата за обучение е насочена към надграждане на знанията на студентите, придобити в курса на задължително изучаване на „Социална медицина и промоция на здравето“, с акцент върху основните елементи на промоция на здравето в училище и формиране на медицински специалисти, компетентни в тяхното прилагане и контролиране.

Представят се различните компоненти на училищната среда с тяхната взаимосвързаност и значимост за формиране на здравето на учениците и училищния персонал. Подчертава се значението на възможностите за рационално хранене и активно спортуване за утвърждаване на здравословен начин на живот при подрастващите. Дискутират се разширяващите се функции на училищните здравни кабинети и необходимостта от повишаване на компетентостите на училищните здравни специалисти по промоция на здравето.

Подробно се обсъждат и практически усвояват подходящите за различните възрастови групи методи за здравно възпитание и възможностите за оценяване на ефекта от здравно възпитателни програми.

Курсът на обучение обогатява разбирането на студентите за мултидисциплинарния характер на промоцията на здравето и подчертава ролята на междусекторното сътрудничество и партньорство в полза на здравето.

Обучението по „Промоция на здравето в училищата“ при студентите-бакалаври от специалност „Опазване и контрол на общественото здраве трябва да постигне следните *задачи*:

- Да разбират влиянието на различните компоненти на училищната среда върху здравето на учениците и училищния персонал
- Да оценяват значението на храненето и физическата активност при формиране на здравето на подрастващите
- Да придобият умения за избор на най-подходящи методи за провеждане на здравно възпитание при различните възрастови групи
- Да придобият умения за критичен анализ на ролята на училищните здравни кабинети при осъществяване на здравнопромотивни дейности
- Да умеят да планират и организират самостоятелно дейности за промоция на здравето в училищната общност, прилагайки разнообразието от стратегии
- Да са запознати със значението на партньорството при осъществяване на здравнопромотивни дейности и начините за оценяване на неговата ефективност
- Да предлагат адекватен подход на общуване за мотивиране на поведенческа промяна при лица с рисково здравно поведение, съобразно индивидуалните им особености.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
		Издание: П
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 3 от 7 стр.

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

От обучението по “Промоция на здравето в училищата” се очаква студентите:

- да познават концептуалния модел „Училище за здраве“ и основните елементи на промоцията на здравето в училищната общност
- да придобият умения за определяне на индивидуалните и групови потребности от дейности за подобряване на здравето
- да придобият умения за самостоятелно планиране и анализиране на програми, разработени на базата на поведенческите и социални стратегии за промоция на здравето.

3. ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекции;

4. МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекционно изложение;
- Решаване на учебни задачи по задание;
- Работа с книга, учебник или друга помощна литература;
- Самостоятелна подготовка;

Лекционното изложение е основен метод за даване на нови знания по учебната дисциплина. Те се водят със студентите, избрали да изучават тази дисциплина, и се осигуряват от презентационни, пълнотекстови и други нагледни материали. Презентационните материали се представят чрез видеопроектори в лекционни зали.

Съдържанието на лекциите е отворено и непрекъснато се актуализира. Чрез лекционните занятия се разясняват концептуалният модел „Училище за здраве“, съдържанието на основните му компоненти, прилагането му в конкретни условия.

Учебните задачи по задание се разработват от обучаемите и са компонент на заключителния контрол по учебната дисциплина. Задачите могат да се изпълнят успешно само след като се премине учебният материал по време на лекция и като самоподготовка. Състои се в изработване на здравнопромотивна програма по избрана от студента тема, представляваща значим общественоздравен проблем.

Работа с книга, учебник или друга помощна литература. Използват се монографията „Промоция на здравето в училище“, учебникът по Социална медицина, нормативни документи: Наредба за здравните кабинети в детските заведения и училищата, Наредба за здравословно хранене на учениците, Национална програма за физическо възпитание и спорт и др.

5. ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИЯ МАТЕРИАЛ

Табл. 1.

№	ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА НА ЛЕКЦИИТЕ ПО „ИНФОРМАТИКА“	Часове
1.	Възникване и основни елементи на модела „Училище за здраве“.	2
2.	Влияние на училищната среда върху здравето на учениците и персонала.	2
3.	Хранене и физическа активност като елементи на промоцията на здравето.	2
4.	Организационни модели на училищните здравни услуги.	2

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
		Издание: П
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 4 от 7 стр.

5.	Промоция на здравето (ПЗ) за училищния персонал.	1
6.	Включване на семейството и общността за целите на ПЗ в училище.	2
7.	Здравно възпитание. Мотивация на здравното поведение.	2
8.	Програми за промоция на здравето – основни етапи на методологията.	2
	ОБЩО	15

6. ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ ПО „ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО В УЧИЛИЩАТА”

1. Промоция на здравето – същност и принципи. Проекти на СЗО за изграждане на здравословна жизнена среда. Възникване, развитие и основни елементи на концептуалния модел „Училище за здраве“ (2 ч. лекция). Същност на концепцията за промоция на здравето като философска основа на движението за ново обществено здравеопазване. Отавска конференция по промоция на здравето, Отавска харта. Принципи на промоция на здравето. Проекти на СЗО за изграждане на укрепваща здравото жизнена среда. Създаване на концептуалния модел „Училище за здраве“ като триединство на здравословна училищна среда, здравословно поведение и партньорство в общността за утвърждаване на училището като привлекателно място за учене, работа и прекарване на свободното време. Основни елементи на промоцията на здравето в училище.

2. Физични, психосоциални и организационни елементи на училищната среда и влиянието им върху здравето на учениците и училищния персонал (2 ч. лекция). Влияние на физичните елементи на училищната среда (сгради, осветление, отопление, вентилация и др.) върху здравето на учениците. Отражение на психичното и социалното благополучие върху физическото здраве, успеваемостта и чувството за принадлежност на учениците към училищната общност и традиции. Значение на учебната програма и рационалната организация на учебните и извънкласни дейности за здравето.

3. Храненето и физическата активност като елементи на промоцията на здравето в училище (2 ч. лекция). Влияние на храненето върху здравето на подрастващите. Организация на училищното хранене. Наредба №9 за специфичните изисквания към безопасността и качеството на храните. Значение на физическата активност за здравето и развитието на децата. Условия за провеждане на часовете по физическо възпитание и спортуване в извънучебно време. Национална програма за физическо възпитание и спорт 2013-2016 г. Национални международни проучвания за физическата активност на децата в училищна възраст.

4. Организация на здравните услуги за учениците. Функции на училищните здравни кабинети. Грижа за психичното здраве (2 ч. лекция). Организация на здравните услуги за учениците. Задължения на общопрактикуващите лекари за осъществяване на лечебна и профилактична дейност. Регулярност и обхват на профилактичните прегледи в различните възрастови групи. Координиране на дейностите с училищните здравни специалисти. Функции на училищните здравни кабинети. Наредба №3 за здравните кабинети в детските заведения и училищата. Необходимост от повишаване на компетентностите на училищните здравни специалисти в областта на промоция на здравето.

5. Промоция на здравето за училищния персонал (1 ч. лекция). Промоция на здравето на работното място. Учителите като обект и субект на промоцията на здравето в училище.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 5 от 7 стр.

Необходимост от повишаване на компетентностите. Рискови фактори в българското училище, влияещо върху здравето на учителите.

6. Междусекторно сътрудничество и партньорство. Включване на семейството и общността за целите на промоцията на здравето в училище (2 ч. лекция). Необходимост от прилагане на интегрален подход към здравето. Междусекторното сътрудничество и партньорство като основен принцип на промоцията на здравето. Условия за изграждане на ефективно партньорство. Ролята на семейната среда за формиране на здравословно поведение. Проучвания на нагласите, активността и удовлетвореността на семейството и училището за съвместно осъществяване на здравнопромотивни дейности. Методики за оценяване на ефективността на партньорството.

7. Значение на здравното възпитание за формиране на здравословен начин на живот при децата и учениците. Мотивация на здравното поведение (2 ч. лекция). Здравното възпитание като процес на формиране на субективна здравна култура. Методи и форми на здравно възпитание и проучвания за тяхната приложимост и ефективност в различните възрастови групи. Успехи и слабости на здравното възпитание в училище през погледа на училищните здравни специалисти, учителите, учениците и родителите.

8. Планиране на програми за промоция на здравето, основани на поведенчески и социални стратегии – цели, етапи, оценяване на резултатите (2 ч. лекция). Стратегии за промоция на здравето – видове, основни характеристики, предимства и недостатъци. Критерии за избор на стратегия за промоция на здравето. Съдържание на здравнопромотивна програма и основни стъпки при нейното разработване. Запознаване с готови здравнопромотивни програми и критичен анализ на формулирането на целите и задачите на програмата, планираните ресурси и дейности за постигането им, критериите за оценяване на резултатите.

7. МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛ:

7.1. ТЕКУЩ КОНТРОЛ: Хорариумът на дисциплината позволява провеждане само на заключителен контрол.

7.2. ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН КОНТРОЛ:

Заклучителният контрол предвижда провеждане на писмен изпит (ПИ) в сесията за четвърти семестър и обсъждане на изготвената от студента здравнопромотивна програма. След съгласуване с декана на ФЗО и преподавателя, заключителният контрол може да се проведе и през семестъра, но след приключване на всички предвидени занятия по дисциплината. Изпитът се провежда по график, обявен от Учебен отдел при спазване реда и процедурите според Правилника на МУ – Плевен. Писменият изпит се състои от тест с 30 затворени въпроса. Тестът е успешно издържан при минимално ниво от 60% (18) верни отговори.

7.3. ФОРМИРАНЕ НА КРАЙНА ОЦЕНКА:

Оформянето на крайната оценка (ИО) е въз основа на оценките от изпитния тест и изготвената от студента здравно-промотивна програма.

ИО = 0,6ИТ + 0,4 здравно-промотивна програма

Крайната оценка е по шестобалната система. Закръглява се с точност до единица и се вписва в учебната документация. Минималната оценка за приключване на обучението е „Среден 3”, съотнесена с Европейската система за трансфер на кредити.

8. СИСТЕМА ЗА НАБИРАНЕ НА КРЕДИТИ:

Общ брой кредити: 2

Сумарната кредитна оценка се формира от:

- присъствие на лекции;
- присъствие и участие в учебно-практическите занятия;
- самостоятелна подготовка за практически занятия, колоквиуми, тестове и др.;
- задължително решаване на задачи;
- подготовка за решаване на задачи, чрез СДО;
- самостоятелна подготовка и полагане на семестриален изпит.

9. ИЗПИТЕН КОНСПЕКТ:

1. Отавска харта за промоция на здравето. Същност, принципи и цели на промоцията на здравето. Насоки на преориентиране на здравните дейности.
2. Жизнена среда и здраве. Проекти на СЗО за създаване на укрепваща здравето жизнена среда.
3. Възникване, развитие и основни елементи на концептуалния модел „Училище за здраве“. Сравнителна характеристика на модела с традиционните подходи за утвърждаване на здравето в училище.
4. Физични, психосоциални и организационни елементи на училищната среда и влиянието им върху здравето на учениците и персонала.
5. Влияние на храненето върху здравето на подрастващите. Организация на училищното хранене. Външни и вътрешни фактори, влияещи при утвърждаване на хранителните навици.
6. Значение на физическата активност за здравето и развитието на децата. Негативни ефекти от ниската физическа активност. Влияние на семейната среда, възрастовите и полови характеристики върху нагласите за физическа активност. Национална програма за физическо възпитание и спорт.
7. Организация на здравните услуги за учениците. Функции на училищните здравни кабинети.
8. Училищния персонал като обект и субект на здравнопромотивните дейности. Промоция на здравето за персонала в училище.
9. Партньорството като принцип на промоцията на здравето и предпоставка за ефективност на здравнопромотивните дейности в училище.
10. Условия за изграждане на ефективно партньорство. Методики за оценяване на ефективността на партньорството.
11. Здравното възпитание като процес на формиране на субективна здравна култура. Ефективност на различните методи и форми на здравно възпитание, в зависимост от възрастта.
12. Мотивация на човешкото поведение. Фактори на мотивацията
13. Нормативни документи, регламентиращи дейностите по промоция на здравето в училище - Наредба №9 за специфичните изисквания към безопасността и качеството на храните, Наредба №3 за здравните кабинети в детските заведения и училищата, ЗЗБУТ и др.
14. Поведенчески стратегии за промоция на здравето – основни характеристики, предимства и недостатъци.
15. Социални стратегии за промоция на здравето – основни характеристики, предимства и недостатъци.

ПРИМЕРНИ ТЕМИ ЗА КУРСОВИ РАБОТИ

1. Програма за промоция на здравето сред деца в училищна възраст със затлъстяване
2. Програма за промоция на здравето сред деца в училищна възраст с гръбначни изкривявания
3. Здравно възпитателна програма за подобряване на зъбния статус на учениците в начален курс на обучение

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
		Издание: П
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 7 от 7 стр.

4. Здравно възпитателна програма за утвърждаване на здравословен режим на децата в начален курс на обучение
5. Здравно-образователна програма за намаляване честотата на полово-трансмисивните инфекции сред тийнейджъри в училищата на гр.....
6. Здравно-образователна и възпитателна програма за ограничаване на агресията сред деца в училищна възраст.
7. Здравно промотивна програма за създаване на правилен режим на физическа активност при лица, занимаващи се предимно с интелектуален труд
8. Здравно-образователна и възпитателна кампания за ограничаване на тютюнопушенето сред тийнейджъри
9. Здравно-образователна кампания за ограничаване употребата на психотропни вещества сред подрастващите
10. Програма за създаване и функциониране на училище за родители на деца със специални образователни потребности

10. ПРЕПОРЪЧВАНА ЛИТЕРАТУРА.

10.1. ОСНОВНА:

1. Георгиева С. Промоция на здравето в училище, Издателски център - Плевен, 2016
2. Грънчарова Г., С. Александрова – Янкуловска. Социална медицина - 5 издание. Издателски център на МУ-Плевен, 2016.
3. Лекционен материал

11. АВТОР НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

Доц. д-р Стела Георгиева, дм